

BESLUITENLIJST

VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE RAAD op 4 juli 2023

Aanwezig:

de voorzitter: mevr. R.P. Hoytink-Roubos

de plv. griffier: mevr. A.M.P. Raijmakers

de raadsleden:

GBO-fractie: mevr. J.M. Huisman, , mevr. E.C. Patelias-Pieks, dhr. A.W. Schoneveld, dhr. P.R. de Vries, mevr. C.M.V. Wartes- de Boef, dhr. A.H. Veraart,

CDA-fractie: Dhr. M.J. van Baak, dhr. L. Consoli, dhr. M.R.M. Markus (vanaf 18.08 uur), Dhr. R.B.H. Beune, dhr. H.J. Mulder (vanaf 17.08 uur), mevr. M.J. Mulder en dhr. H. van der Weijden.

D66-fractie: mevr. J.T.A. Hanekamp-Janssen, mevr. M.A.C. de Vries en mevr. J.L. Termorshuizen.

BOB-fractie: dhr. G.J.M. op de Weegh, dhr. A. Noordermeer en mevr. D.J.M. Vennis

VVD-fractie: dhr. P.W. de Waard, mevr. J. Rouwenhorst en dhr. K. Grimm

GL-fractie: mevr. C.J. Bruinsma, dhr. T. Hoffmann, dhr. E.H.A. Roze

PvdA-fractie: dhr. E. Elbers

CU-fractie: mevr. G. Maaijen

Collegeleden: dhr. A.T.L. van den Dam, Dhr. W.H. Hol, mevr. C.B.A. Teunissen, dhr. A.H. Post, dhr. D.E.W. Horsthuis-Tangelder

Overige aanwezigen: P.J.E. Breukers (gemeentesecretaris)

Afwezig: dhr. H.W.G.M. Vreman, dhr. J.G.M. van der Heijden (GBO)

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 17:00 uur en deelt mee dat de heren Vreman en Van der Heijden afwezig zijn. De heren Mulder en Markus zijn later. (dhr. Mulder is 17.08 uur aanwezig, dhr. Markus om 18.08 uur).

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld.

3. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

4. Spreekrecht publieke tribune

Mevr. Braskamp (B&B De Remketting) spreekt in namens meerdere toeristische ondernemers over de toeristenbelasting.

Dhr. Barends (Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen) spreekt in over de Kadernota 2024.

5. Geactualiseerde grondexploitaties per 1-1-2023 en Projectenboek 2023

*Wethouder Horsthuis-Tangelder: De handvatten uit het Rekenkamerrapport zullen wij verwerken in de verdere invulling van de projectencriteria. Deze criteria kunnen vervolgens in een RTG worden besproken met de raad.

De motie (bijlage 1) wordt aangehouden in afwachting van de uitkomsten van het Rekenkameronderzoek Grote projecten.

Het voorstel wordt unaniem aangenomen (Dhr. Markus was op het moment van stemming niet aanwezig).

6. Jaarstukken 2022

Het voorstel wordt unaniem aangenomen (Dhr. Markus was op moment van stemming niet aanwezig)

7. Kadernota 2024

Algemene beschouwingen alle fracties (zie bijlagen 2 t/m 9)

*Wethouder Van den Dam: Principe van de rioolheffing is dat de vervuiler betaald en daarmee willen we dat de rioolheffing 100% kostendekkend is. De hoogte van de heffing is ontleend aan de uitgangspunten van het gemeentelijk rioleringsplan. Een van de belangrijke uitgangspunten is dat er jaarlijks een deel van de voorziening riolering wordt onttrokken, waarmee de tarieven voor de inwoners lager blijven. Er is geen sprake van onnodige reserveringen. In de begroting zal er aandacht zijn voor de brief toeristenbelasting. Met de invoering van toeristenbelasting wordt invulling gegeven aan een eerder voorgenomen bezuiniging en daarnaast biedt dit mogelijkheden om de maatregelen van de nota recreatie en toerisme uit te voeren. Er is een agenderingsverzoek voor een RTG over belastingen in de maak, deze komt in de eerstvolgende agendacommissie. In de kadernota wordt gesproken over verblijfsbelasting en niet over toeristenbelasting. Dat betekent dat het niet alleen gaat over de toeristische sector maar bijvoorbeeld ook over arbeidsmigranten. Met de bestaande middelen zijn wij in staat de ambities voor meer groen in de dorpskernen uit te voeren.

Met betrekking tot de motie 'Betere dienstverlening lagere kosten medisch afval' kunnen we echt nog wel een stap zetten als het gaat om het bekend zijn van deze regeling. Dit moeten we oppakken met o.a. apothekers en huisartsen.

College heeft eerder de ambitie uitgesproken om vroegtijdig de raad te betrekken bij het tot stand komen van plannen. Om hier uitvoering aan te geven is met de raad het proces Samen aan Zet uitgewerkt. Wij delen de conclusie van de indieners om tussentijds bij te sturen.

De tekorten in de ravijnjaren zijn veroorzaakt door gewijzigd rijksbeleid. Wij verwachten dan ook van het Rijk dat die met voorstellen komt om de negatieve financiële effecten teniet te doen. Tijdens het VNG congres hebben wij een motie ondersteund die het Rijk oproept oplossingen aan te dragen. College zal er alles aan doen om ook in 2026 een sluitende begroting te hebben. We wachten nu eerst waar het Rijk mee komt, er is al een lobby van de VNG.

Wethouder Horsthuis-Tangelder: Bijzondere woonvormen zoals bijvoorbeeld Tiny Houses ondersteunen wij graag. Vallen pre-mantelzorg woningen hier dan ook onder? Voor dit soort woningen bestaan nog geen landelijke regels. In tegenstelling tot een mantelzorg woning, heb je voor een pre-mantelzorg woning vaak wel een vergunning nodig. Het is voor een gemeente niet te controleren/ handhaven of een woning geen mantelzorg woning meer is.

Wethouder Hol: Gaan volgend jaar in gesprek met de raad over het landschapsontwikkelingsplan. Deze wordt voor een groot gedeelte gefinancierd vanuit de Provincie.

Wethouder Post: Vanuit UWV worden mensen doorverwezen naar de gemeente. Daarnaast heeft Overbetuwe een nieuwe website; Sociaal team Overbetuwe.nl. Daarop staat de dienstverlening van de gemeente, maar ook antwoorden op mogelijke vragen van inwoners die een bijstandsuitkering willen aanvragen. Het gaat hier om een klein percentage mensen. Er wordt op dit moment maximaal tegemoet gekomen op een brede blik op bijstand via aanmeldingen bij STO (Sociaal Team Overbetuwe). Dit geldt voor alle mensen die bij de gemeente bekend zijn.

Amendement **A-1** (bijlage 10) wordt na de toezegging van de wethouder dat in de begroting aandacht voor de brief over rioolheffing, is ingetrokken.

BOB, PvdA en VVD stemmen voor amendement **A-2** (bijlage 11) en GBO, GL, CU, CDA en D66 stemmen tegen, waarmee dit amendement met 7 stemmen voor en 20 tegen is verworpen.

Amendement **A-3** (bijlage 12) wordt ingetrokken na de toezegging van de wethouder dat er meer groen komt.

Amendement **A-4** (bijlage 13) wordt unaniem aangenomen.

Stemverklaringen bij het geamendeerde voorstel:

PvdA: De PvdA steunt niet de uitgangspunten die in deze kadernota staan en zullen daarom tegen deze kadernota stemmen.

D66: Wij zullen voor de kadernota stemmen omdat wij ook wel eens zijn met het feit dat je moet laten zien dat we een gigantisch tekort hebben. Maar dat wil niet zeggen dat we het mee eens zijn dat we het laten gebeuren.

GBO, GL, VVD, CU, CDA, BOB en D66 stemmen voor het geamendeerde voorstel en PvdA stemt tegen, waarmee het geamendeerde voorstel met 26 stemmen voor en 1 tegen is aangenomen.

Motie **M-2** (bijlage 14) wordt unaniem aangenomen.

Stemverklaringen bij motie M3:

GL: Wij zien dat de Haagse aanpak hier in Overbetuwe niet nodig is en dat de doelgroep hier voldoende in beeld is. Daarom zullen wij tegen deze motie stemmen.

D66: We zullen tegen deze motie stemmen, we zien wel dat er ruimte is voor verbetering in de samenwerking tussen UWV en gemeente. Vooral vanuit de kant van het UVW. Maar het gaat over heel weinig mensen dus daarom zullen wij niet voor deze motie stemmen.

BOB en PvdA stemmen voor motie **M-3** (bijlage 15) en GBO, GL, VVD, CU, CDA en D66 stemmen tegen, waarmee deze motie met 4 stemmen voor en 23 tegen is verworpen.

Motie **M-4** (bijlage 16) wordt aangehouden. Indieners zijn eerst benieuwd naar de cijfers die er achter liggen en zullen het naar aanleiding daarvan opnieuw bekijken.

Motie **M-5** (bijlage 17) wordt aangehouden. BOB komt met een agenderingsverzoek voor een RTGC voor het eind van het jaar om te bespreken wat de (on)mogelijkheden zijn.

Motie **M-6** (bijlage 18) wordt unaniem aangenomen.

VVD, BOB, CU, D66 en PvdA stemmen voor motie **M-7** (bijlage 19) en GBO, GL en CDA stemmen tegen, waarmee deze motie met 11 stemmen voor en 16 tegen is verworpen.

D66, VVD, BOB, CU en PvdA stemmen voor motie **M-8** (bijlage 20) en GBO, GL en CDA stemmen tegen, waarmee deze motie met 11 stemmen voor en 16 tegen is verworpen.

8. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 21:38 uur.

Ondertekening

De raad heeft deze besluitenlijst vastgesteld op 12 september 2023

Drs. D.E. van der Kamp
griffier

R.P. Hoytink-Roubos
Voorzitter

*Toezegging portefeuillehouder, deze wordt verwerkt door de organisatie

Bijlagen

Bijlage 1:

M O T I E **Integrale (financiële) afwegingen **Aangehouden****

Deze motie hoort bij agendapunt 5 Geactualiseerde grondexploitaties per 1-1-2023 en Projectenboek 2023

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

ChristenUnie Overbetuwe, Gerdien Maaijen

VVD Overbetuwe, Karel Grimm

D66 Overbetuwe, Jonna Termorshuizen

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- bij het project MFC Wanmolen concreet sprake is van een stijging van circa 30% van de bouwkosten per m² bvo, "in lijn met de prijsstijgingen op basis van de structurele

kostenontwikkeling in combinatie met de conjuncturele kostenontwikkelingen.” leidend tot een extra kostenpost van ca. 5 miljoen euro¹;

- de stichtingskosten voor het ontwerp en de bouw van het nieuwe zwembad en sporthal ter vervanging van De Helster in Elst ten opzichte van het raadsvoorstel in 2021 (21rv000056) zijn toegenomen met € 3.749.000 inclusief Btw/Spuk en grond²;
- voor het projectcentrumplan Heteren een aanvullend krediet van maximaal € 1.445.000 gevraagd wordt;
- uitwerking van nieuwbouwscenario's zwembad Zetten nog verwacht worden;
- in projectenboek 2023 indicator 'geld' voor het project Land van Tap op rood staat en er ook bij project nieuwbouw basisschool De Meeuwenberg Driel in het projectenboek is aangegeven dat er mogelijk meer financiële middelen gevraagd moeten worden;
- dat de invulling van structurele bezuinigingen uit de vorige collegeperiode (€ 0,9 miljoen in 2024 e.v.) een aandachtspunt is;
- dat er voor 2026 en 2027 sprake is van zogenaamde ravijnjaren met een fors negatief verwacht saldo, waarbij de adviseur van de VNG-taskforce voor gemeenten een helder advies heeft gegeven³.

We hebben nagedacht over en houden rekening met:

- doorgaande prijsstijgingen, schaarse materialen en tekort aan mensen om projecten te realiseren, waardoor initiatieven te maken kunnen krijgen met extra financiële uitdagingen en temporisering;
- mogelijke financiële uitdagingen op andere terreinen dan ruimtelijke projecten, zoals het sociaal domein;
- reeds in de kadernota opgenomen voorstellen om mogelijk bestaande ruimte uit de begroting te halen stellen, zoals bijvoorbeeld 80% van de geraamde kapitaallasten in de begroting op te nemen en € 0,8 miljoen minder aan verwachte inflatievergoeding op te nemen;
- de correctie van de Algemene Uitkering door mogelijk onjuiste WOZ-waarden in de meicirculaire;
- de beleidsmatige uitgangspunten van de kadernota dat 1) ramingen realistisch en volledig zijn, 2) structurele lasten worden gedekt met structurele baten en 3) nieuwe uitgaven worden getemperd en alleen mogelijk zijn als bestaand beleid in gelijke mate wordt ingeperkt.

We vinden dat:

- de huidige ('wie-het-eerst-komt-die-het-eerst-maakt') aanpak onvoldoende inzicht en mogelijkheden geeft om bewuste (financiële) afwegingen (voor de lange termijn) te kunnen maken;
- ook bij schaarste aan gemeentelijke medewerkers (bijv. projectleiders fysiek domein) tijdig en bewuste herprioritering wenselijk is;
- vooraf opgestelde criteria duidelijkheid kunnen geven en een leidraad kunnen zijn om (vooraf) prioriteiten te bepalen voor te maken keuzes over aanvullende investeringen;
- de verwachte ravijnjaren 2026 en 2027 extra reden geven voor zorgvuldige (financiële) afwegingen voor (extra) investeringen.

We vragen het college om:

1. Bij financiële voorstellen temporiseringsmogelijkheden zoals fasering en besparingsopties in kaart te brengen en afwegingen hierover te motiveren;

¹ Raad 10 januari 2023

² Raad 18 april 2023

³ Zie 'Naar een handelingsperspectief voor gemeenten', <https://www.bmc.nl/actueel/meicirculaire-voorjaarsnota-gemeentefonds>

2. Bij nieuwe uitgaven expliciet aan te geven welk bestaand beleid in welke mate wordt ingeperkt en wat de consequenties daarvan zijn, waaronder het effect op de inzet van gemeentelijke capaciteit (kwantitatief en kwalitatief);
3. Ten laatste bij besluitvorming over begroting 2024 prioriteringscriteria/-uitgangspunten voor projectcategorieën uit projectenboek 2023 voor te stellen om meer integrale (financiële) afwegingen mogelijk te maken.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2023.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	tegen
CDA:	voor	tegen
D66:	voor	tegen
BOB:	voor	tegen
VVD:	voor	tegen
GL:	voor	tegen
PvdA:	voor	tegen
CU:	voor	tegen

Totaal:	voor	tegen
---------	------	-------

Hiermee is deze motie wel/niet aangenomen

mr. A.M.P. Raijmakers
Plv. griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 2:

Gemeentebelangen Overbetuwe (GBO):

Voorzitter, college, collega-raadsleden en belangstellenden in de zaal of thuis,

Vandaag bespreken we de kadernota 2024. We werpen hierbij een blik op de komende jaren.

Echter, net zoals bij de bespreking van de begroting afgelopen december, is het in deze kadernota uiterst onzeker wat ons de komende jaren te wachten staat. Met name de dreiging van de ravijnjaren in 2026 en 2027 geeft een onzeker gevoel. In het zwartste scenario stevenen we op een zeer moeilijke financiële situatie af.

De ervaring van de afgelopen jaren leert echter dat we de toekomst niet kunnen voorspellen en dat er in de tijd van twee jaar heel veel kan veranderen. GBO gaat zich daarom niet verliezen in 'wat als' scenario's, maar vooruitkijken naar de zaken die wel duidelijk zijn en die we zelf kunnen beïnvloeden.

Ik wil met betrekking tot deze kadernota aandacht besteden aan twee onderwerpen, te beginnen met:

Wonen.

Er is op dit moment een groot tekort aan woningen, zowel landelijk, regionaal als lokaal bij ons in Overbetuwe. Deze wooncrisis leidt tot onzekerheid, stress en is daarmee slecht voor onze mentale gezondheid. GBO is, evenals het CDA getuige het recente krantenartikel, van mening dat er op dit dossier geen tijd te verliezen is en dat we moeten doorpakken.

Afgelopen jaar zijn er reeds een aantal projecten voortvarend opgepakt: zoals de Pas die na ruim 12 jaar eindelijk van de grond is gekomen, maar we zullen de komende jaren echt een tandje bij moeten zetten.

De wereld van een jaar geleden is niet meer de wereld van vandaag. Waar we eerst alleen maar wilden bouwen en zorgen voor goede en betaalbare woningen is dit snel een andere kant op geslagen. Door de opgelopen bouwkosten, de verhoging van de rentes, het vinden van het juiste personeel, de problemen op het elektriciteitsnet en de komende problemen met de watervoorziening is dit een stuk lastiger geworden.

Maar, wat GBO betreft, zeker niet onmogelijk. Concrete projecten zoals de Pas-Noord, Lingezicht en Zetten op Zuid, bieden de mogelijkheid op korte termijn stappen te zetten.

Daarnaast is er grote diversiteit in de vraag naar woningen. Verschillende doelgroepen zijn op zoek naar passende woonruimte: ouderen, jongeren, gezinnen, starters, alleenstaanden (met en zonder kinderen), woonwagenbewoners, mantelzorgers, spoedzoekers, arbeidsmigranten, statushouders, vluchtelingen, Oekraïners, alleenstaande minderjarige vreemdelingen en waarschijnlijk is deze lijst nog langer te maken. Deze doelgroepen stellen allemaal hun eigen eisen aan passende woonruimte en daarvoor is diversiteit in korte- en lange termijn bouw van groot belang.

GBO is van mening dat we – naast doorpakken met bouwen – ook aandacht aan diversiteit in ons woonaanbod moeten besteden. We kijken dan ook uit naar andere en nieuwe woonvormen zoals flexwonen en de stappen die hierin kunnen worden gezet. Er staan inmiddels fabrieken vol met flexwoningen, alleen moeten we die nu ook gaan plaatsen in onze gemeente om zo een deel van de druk te verminderen.

Het tweede onderwerp dat ik wil uitlichten is **participatie**.

Een speerpunt van GBO is het betrekken van inwoners en bedrijven bij het lokale beleid. Gemeentebelangen Overbetuwe staat voor de belangen van al onze inwoners, ondernemers en organisaties en weegt deze belangen steeds zorgvuldig af tegen het brede algemene belang.

Een goed participatietraject zorgt voor meer draagvlak en tijdwinst. Een duidelijke procedure en goede communicatie zijn daarbij onmisbaar. Het moet voor inwoners duidelijk zijn welke rol ze hebben in het besluitvormingsproces: informerend, adviserend of meebeslissend. Het moet voor inwoners of ondernemers ook makkelijker worden om ideeën in gezamenlijkheid op te pakken. Het uitgangspunt is: samen leven, samen doen! GBO is voorstander van een routekaart die aan inwoners duidelijk maakt welke stappen moeten worden doorlopen en hoe lang een procedure kan duren.

Voor GBO is daarnaast van belang ons te blijven realiseren dat participatie ook geld kost. Als bij projecten alle wensen van inwoners worden uitgevoerd betekent dat een extra behoefte aan financiële middelen die vaak bovenop de projectkosten komt. Met alle gevolgen van dien. We zullen dus als raad vooraf duidelijker moeten zijn hoeveel participatie aan de voorkant mag kosten. Is dit 10% van het totale projectbudget? Is dat meer? Hoe concreet willen we hierin zijn?

Ik roep mijn collega's in de raad op om hierover met elkaar in gesprek te gaan en te blijven en kritisch te kijken naar elke financiële bijstelling binnen de projecten. Zo zijn we samen aan zet en houden we grip op onze uitgaven voor nu en voor de toekomst.

Ik sluit af voorzitter, We zijn ruim een jaar onderweg met dit college. Hierin hebben we een jaar gehad waarin we hebben kunnen proeven aan onze (nieuwe) rol, verantwoordelijkheden en uitdagingen. Dat is soms lastig maar vooral heel leerzaam. Bij een dergelijke rol hoort ook een stuk zelfreflectie en ik daag ons allen vanavond uit om ook die rol te pakken.

Kijk vanuit vertrouwen naar elkaar want dan kun je samen stappen zetten. Als we, zoals recent het geval was, in een raadsvergadering gezamenlijk drie muziknummers kunnen benoemen waaronder "Eine kleine Nachtmusik", "Breakstruff" en "You can't always get what

you want”, elkaar zelfs mee willen nemen waar je deze nummers kunt vinden en het gesprek hierover aan willen gaan, dan is Samen aan Zet toch eigenlijk zo gek nog niet. Zo kunnen we elkaar in deze zaal verder helpen om onze gemeente nog een stukje mooier te maken. Dank u wel!

Met het hoofd voor de hele gemeente, met het hart voor alle inwoners.

Bijlage 3:

CDA:

Kadernota 04-07-2023

Algemene Beschouwingen CDA Overbetuwe

Voorzitter, collega's,

Vanavond bespreken we - en wat het CDA Overbetuwe betreft stellen we vast – de Kadernota 2024. Het is een bijzonder Kadernota, mede omdat we geconfronteerd worden met een niet sluitend meerjarenperspectief, met fors negatieve saldi voor 2026 en 2027. Het moet uiteraard meteen daarbij gezegd worden dat deze tekorten door landelijke keuzes worden veroorzaakt, namelijk het feit dat de plannen van het kabinet Rutte IV tot en met 2025 reiken. De meicirculaire biedt in dat opzicht geen soelaas, integendeel, de saldi in 2026 en 2027 zien er alleen beroerder uit, met tekorten die oplopen naar 7,7 miljoen in 2026 en 8,3 miljoen in 2027.

Is dat een reden om vanavond meteen in paniekmode te schieten en het College allerlei opdrachten te geven om nu al naar oplossingen te gaan zoeken? Om de zorgen over de 'ravijnjaren' de boventoon te laten voeren? Het CDA kiest ervoor om dat niet te doen, niet uit roekeloosheid of gebrek aan lange termijnvisie, maar omdat a) we van mening zijn dat het niet zinvol is om reeds lopende en geplande ontwikkelingen nu al te doorlichten, mede doordat b) het op dit moment redelijk is om te verwachten dat het Rijk de komende tijd een aanzet doet om handvatten te geven hoe hiermee om te gaan. Bovendien heeft het CDA Overbetuwe vertrouwen erin dat de portefeuillehouder en het College in actie zullen komen zodra er meer duidelijkheid is. Uiteindelijk – en dat is voor wie in de politiek wat langer meeloopt wellicht een open deur - zal de soep niet zo heet gegeten als het opgediend wordt. Laat dat wel duidelijk zijn: dat wil geenszins zeggen dat het CDA zich geen zorgen maakt. Voorzitter: waar gaan we het dan wel over hebben? Ik zal de Kadernota globaal doornemen, en een aantal punten extra onder het voetlicht brengen. Het CDA heeft dan ook geen fundamentele of structurele opmerkingen over de aannames en uitgangspunten van deze Kadernota.

Wordt het dan een saaie bedoening, met wat obligate opmerkingen over een aantal paradepaardjes? Misschien, of beter gezegd: misschien zal het zo ervaren worden. Het zij zo. Voor ons is het gebrek aan (zwaar) vuurwerk in deze beschouwingen met name iets dat als compliment voor het College bedoeld moet worden gezien, een teken dat we koers houden en gestaagd progressie boeken waar het nodig is om onze inwoners optimaal te bedienen.

Maar: het zijn wel Algemene Beschouwingen die we vanavond houden, en daarom - voordat ik aan de reeds aangekondigde exercitie begin - wil ik wel graag namens de CDA-fractie een punt aansnijden dat vanaf het begin van deze raads- en collegeperiode regelmatig voor discussies en (wellicht) misverstanden zorgt. Te weten: wat betekent 'Samen aan zet' voor het CDA Overbetuwe?

Voorzitter: wie enigszins thuis is in de theologie of de filosofie weet dat de benadering van de 'via negativa' (de ontkennende weg) een gebruikelijke is: door te benadrukken wat iets **niet** is komen tot inzichten tot wat **wel** is. En als ik deze benadering op de gestelde vraag toepas: voor ons is Samen aan zet zijn **niet** per definitie instemmen met elk verzoek dat van wie dan ook komt. Samen aan zet is anders dan klakkeloos meelopen omwille van een – voor ons –

misplaats idee van samenwerking, of erger: door de vrees om weggezet te worden als lastig. Dat maakt het concept van Samen aan zet wat ons betreft alleen sterker en meer betekenisvol, want: als we meedoen dan doen we dat ook met volle overtuiging, en niet om de 'verkeerde' redenen!

Een mooi voorbeeld van hoe deze grondhouding van het CDA Overbetuwe direct verbonden kan worden aan de Kadernota 2024 is als we naar hoofdstuk 3 kijken – dat is ook de enige keer dat het begrip expliciet wordt genoemd in het document – waar men refereert aan het doel om niet 'vóór inwoners en ondernemers...beleid te maken, maat mét hen'. Prima insteek, maar ook hier geldt: echt Samen aan Zet betekent ook 'nee' of 'anders' kunnen zeggen en dat kunnen uitleggen. Wellicht triviaal, maar wellicht ook niet.

Verwachtingsmanagement is en blijft een van de belangrijkste instrumenten om draagvlak **en draagkracht** te creëren. Dat geldt overigens ook voor de interne politieke verhoudingen. Voorzitter, en nu de paradepaardjes: het CDA Overbetuwe is blij met de blijvende aandacht voor een duurzame en gezonde samenleving, zeker door de manier waarop dit vertaald wordt in concrete voornemens, en we willen graag hierin he bijzonder **het toekomstig circulair ambachtscentrum in Elst noemen (met behoud van een servicepunt in het westen van de gemeente!)** en **het zwembad in Zetten, naast het multifunctionele sportcentrum in Elst**. Zo wordt via aandacht voor duurzaamheid ook de leefbaarheid van dorpen behouden en vergroot. En al wordt het niet expliciet genoemd in de Kadernota zijn de plannen voor **het Hart van Oosterhout** ook een fraai voorbeeld hiervan – ook in het aangeven van de complexiteit van de opgave - , alsmede vele andere projecten.

Leefbaarheid die voor iedereen mogelijk moet zijn, en goed en naar behoefte kunnen wonen is een essentieel element hiervan. Blijven pushen voor bijzondere en creatieve oplossingen zoals **Tiny Houses en andere woonvormen** – bijvoorbeeld Knarrenhofjes⁴ - juichen we dan ook toe, wel met de kanttekening dat dit niet ad hoc moet gebeuren maar nadat een goede discussie over uitgangspunten en doelen gevoerd is.

Zonder **goede mobiliteit** is leefbaarheid niet mogelijk. Goed dat het College blijft werken aan de realisatie van de doelen als verwoord in het ambitiesdocument 'Overbetuwe 2030 – Sociale, slimme en schone mobiliteit'. Ook hier met echt 'Samen aan zet': geen overtrokken verwachtingen en realistische ambities!

WMO en Jeugdzorg zijn van oudsher belangrijke domeinen voor het CDA. We hebben in dit eerste jaar veel overlegd en discussies gevoerd over visies, nu moet het gaan gebeuren. We kijken uit naar de lokale Nota Gezondheidsbeleid. 2024 wordt een belangrijk jaar. Extern advies over de inrichting van de dienstverlening van het sociale domein is zeker nuttig (en noodzakelijk), wel met als doel om nog meer expertise 'in house' te creëren.

Het laatste punt dat het CDA wil benadrukken betreft **de onderwijshuisvesting**. Dat is een buitengewoon belangrijk onderwerp dat een nauwe samenwerking vergt tussen alle betrokkene partijen, en dat het CDA met extra aandacht zal volgen.

Voorzitter, ik sluit af. Ondanks het feit dat we op dit moment nog weinig kunnen zeggen over de gevolgen van de ravijnjaren is het CDA tevreden met de ingezette koers, die we ook met overtuiging en met onze eigen invulling van Samen aan zet blijven steunen.

Hoe we staan tegenover de ingediende moties en amendementen zal duidelijk worden in tweede termijn en tijdens de stemming.

Dank u wel.

Luca Consoli, fractievoorzitter CDA Overbetuwe

Bijlage 4:

D66:

Zuinig met geld

We moeten zuinig aan doen: onze begroting is verre van rooskleurig. We stevenen af op grote tekorten.

⁴ <https://knarrenhof.nl/wat-is-knarrenhof/>

Was er nog een klein plusje gepresenteerd voor komend jaar, inmiddels heeft het laatste bericht uit Den Haag over hoeveel geld onze gemeente gaat krijgen dat ook om zeep geholpen: we houden volgend jaar welgeteld 19 duizend euro over. En ook al klinkt dat voor veel mensen als veel geld, het is bijna niets in vergelijking met de 130 miljoen die onze gemeente per jaar uitgeeft. Als er niets verandert is de pot eind 2028 leeg.

Hadden we dat aan moeten zien komen? Nee, we hebben nu eenmaal weinig invloed op wat er om ons heen in de wereld gebeurt, maar de gevolgen merken we helaas wel in Overbetuwe. Dus moeten we realistisch zijn. Ook Den Haag kampt met tekorten. Veel beter dan dit zal het naar verwachting niet worden. Dat is het eerlijke verhaal.

Niet zuinig zijn met complimenten

We doen allemaal ons best: ons college, onze raad, de ambtenaren en voor alle actieve bewoners en betrokken ondernemers. We willen het college complimenteren voor hoe ze aan de slag gaat met “samen aan zet”. We zien ook dat het verstandig met college betere afspraken te maken over hoe we de onderwerpen op de agenda zetten. de extra aandacht voor onze jeugd (betaald uit de NPO gelden) die structureel gaat worden en met het erfgoedbeleid. Complimenten voor u als collega-en aan de raadsleden: voor de dappere pogingen om een dualistisch debat over de inhoud te voeren. Ook het werk voor ons als Raad vergt steeds meer energie, het slanker maken van de agendacommissie en het verder ontwikkelen van de rol van raadsrapporteurs zal helpen om focus te houden. Complimenten voor de ambtelijke organisatie: loyaal en hardwerkend. Maar ook voor hen hebben we een tip: probeer ook om nee te durven zeggen en samen keuzes te maken over wat wel en niet kan. Vooral het weer opbouwen van een goede organisatie van het Sociaal Domein begint meer en meer vruchten af te werpen. Chapeau.

Samen mogen we dan ook trots zijn op wat we voor elkaar hebben gekregen in Overbetuwe en wat we van plan zijn. Laten we daar zuinig op zijn en blijven!

Zuinig zijn op onze inwoners

En wat nu? Net doen alsof er niets aan de hand is, vinden wij niet verstandig. We zullen dus ook keuzes daar moeten maken om alle taken behapbaar te houden en de beschikbare handen te gebruiken voor datgene wat het beste is voor ook op de lange termijn. We moeten dus aan de slag en samen werken aan een plan om voorbereid te zijn op een aantal magere jaren. Maar wel op zo'n manier dat we zo zuinig mogelijk zijn op het welzijn van onze inwoners, verenigingen en ondernemers. Dat waar we zo trots op mogen zijn in Overbetuwe niet weer afgebroken gaat worden. We willen en mogen de rekening zeker niet bij toekomstige generaties neerleggen.

We zullen dan ook geen moties of amendementen steunen die leiden tot extra investeringen voor dat we een goed plan hebben voor de magere jaren die gaan komen. Ook komen we zelf niet met de vraag om extra geld voor zaken die we belangrijk vinden, wel dus met een plan om samen tot goede keuzes te komen als het even minder moet, daar lopen wij niet voor weg en nemen we onze verantwoordelijkheid.

Onze conclusie: we hebben nog maximaal 2 jaar om ons voor te bereiden op een moeilijke tijd, laten we dat dan ook zorgvuldig en tijdig gaan doen en tot die tijd de hand op de knip houden.

Bijlage 5:

Burgerbelangen Overbetuwe (BOB):

Voorzitter, college, collega's,

“De toekomst hangt af van wat je nu aan het doen bent”. Mahatma Gandhi.

“Ik denk nooit aan de toekomst. Ze komt vroeg genoeg”. Albert Einstein.

Twee wijze citaten, waarvan de ene een zekere mate van optimisme met het gevaar van oogkleppen in zich heeft en de andere een waarschuwende vinger heft. BOB is een optimistische partij, maar wil ook verantwoording voor de toekomst nemen en niet in wellicht onrealistische aannames verzanden.

Dit college zit – als het goed is – tot 2026. 2026 en de jaren daarna worden financieel gezien waarschijnlijk spannende. De recent verschenen meicirculaire valt negatief voor Overbetuwe uit en waarschijnlijk is dit een voorbode voor nog meer financieel onheil. Het gaat niet aan te doen of er niets aan de hand is en Overbetuwe zal nu al moeten voorsorteren op de waarschijnlijkheid, dat de spoeling na 2026 dunner zal worden. Het is goed om de Kadernota 2024 van Overbetuwe te leggen naast die van een enkele andere gemeente. Bijv. die van Venlo⁵ of die van de gemeente Zevenaar⁶. In beide gemeenten wordt voorwerk gedaan om de raad in staat te stellen al in 2025 om te buigen. Venlo werkt daarbij met 3 scenario's, een benadering die ons aanspreekt⁷.

Overbetuwe geeft op pag. 3 aan “Het ligt in de lijn der verwachting dat er vanuit het Rijk nadere voorstellen zullen volgen hoe deze tekorten gedekt gaan worden” maar vertrouwt het toch niet helemaal en vult op pag. 14 aan “Daarnaast onderzoeken we in hoeverre we het ontstane tekort in 2026 in de meerjarenbegroting kunnen dichten. We sluiten hierbij aan bij de initiatieven op landelijk niveau.” Onduidelijk is of hiermee alleen de Hervormingsagenda Jeugd wordt bedoeld, waarvan overigens Jeugdzorg Nederland zich nog niet lijkt te hebben verbonden aan de financiële paragraaf⁸.

BOB zou in elk geval niet voor het scenario ‘hopen tegen beter weten in’ kiezen, zoals de Kadernota doet.

Op BOB komt de kadernota eerder over als een beleidsnota dan als een kadernota. We missen ambitie en vooral toekomstvisie die handvatten geeft voor nadere kaderstelling. Positief is dat met name de Groen Links wethouder via deze kadernota een aantal nieuwe of geconcretiseerde ambities met de raad deelt. Ten aanzien van de benodigde kaders komt het vaak niet verder dan “mogelijk aanvullende financiering nodig”. Het is te hopen, dat het college hier bij begroting 2024 in het najaar duidelijker over is. Ook om te voorkomen dat bij concrete voorstellen alleen kan worden gesproken over dekking ten laste van de algemene reserve.

Bij de blokjes publieke gezondheid, wonen en inclusieve en participatiesamenleving geeft het College blijk van het besef van de opgave die gemeenten hebben en de groei daarvan. Zinnen als “Er is een toename van de complexiteit van de aanvragen in het kader van de Wmo, waardoor er meer maatwerkvoorzieningen verstrekt worden.” (pag. 9) wordt in deze kadernota niet voorzien van een handelingsperspectief, of het moet iets zijn als bijv. “de in 2023 vast te stellen woonzorgvisie, vertalen we in 2024 in een uitvoeringsplan.” Dat geeft geen comfort. De recent met de raad gedeelde tussenevaluatie van de 18 maatregelen registreert wat er in het verleden is gebeurd en wat hierbij niet meetbaar bleek, maar of we nu inmiddels gedaan hebben wat we kunnen om meer grip te krijgen op het sociaal domein wordt uit de beschikbare stukken niet duidelijk. Ook al merken we in informele gesprekken dat bijvoorbeeld de ambtelijke organisatie op deze terreinen er beter voor staat. Over bijv. de vraag of we op schema liggen op weg naar het in eigen beheer gaan uitvoeren van schuldregelingen (4.3) wordt niet beantwoord, volstaan wordt met het herhalen van het eerder afgesproken doel.

Overigens goed om te lezen dat eerder werd benadrukt dat het gemeentelijk informatiebeheer dik in orde was, nu wordt gesproken over het met investeringen ‘verder op orde brengen van het informatiebeheer’ (pag. 15). BOB zal dit zeker blijven volgen.

⁷ https://begroting.venlo.nl/assets/docs/Kadernota_2024.pdf

⁸ <https://www.jeugdzorgnederland.nl/wp-content/uploads/2023/06/Position-Paper-Jeugdzorg-Nederland-Rondetafelgesprek-Hervormingsagenda-Jeugd-19-juni-2023.pdf>

De kadernota 2024 ligt wat BOB betreft in lijn met de getoonde activiteit van het college in haar eerste jaar. Er wordt veel vooruitgeschoven en de agenda's van de raadsvergaderingen en de voorrondes waren vaak leeg en behandelden geen zaken, die er echt toe deden. Door geen adequate agenda's waren we als raad te weinig in staat om echt controle uit te voeren, omdat informatie ons te laat of in het geheel niet bereikte. Angst voor de raad of gemakzucht en twijfel over meerwaarde om de raad op te zoeken? Wel onze complimenten voor het voortvarende proces het vorige maand opgeleverde Rijnstate, alhoewel we ook hier moeten waken om niet door te slaan in 'u vraagt, wij draaien'.

Ook geeft deze kadernota geen enkele handreiking hoe participatie moet en beter kan. We denken aan de rommelige processen bij bijvoorbeeld windmolens, zonnepark Zetten en Mozartstraat. Ook rond kwaliteit van dienstverlening zien we weinig ambitie en reflectie. Het college stelt: realisatie ipv beleid en gepraat. Uitstekend uitgangspunt, maar wat zien de wijk/dorpsraden hiervan, die toch zeker gesprekspartners zouden moeten zijn. Benutten we de kennis en kunde van onze inwoners, ervaren zij het bestuur als uitnodigend, als 'hun' bestuur?

Resumerend stelt BOB, dat deze kadernota weinig andere richting heeft dan het veilig verder uitvoeren van bestaand beleid, geen oog heeft voor de financiële problemen, die onvermijdelijk op ons toekomen en die schijnbaar tegen beter weten in doorgeschoven worden naar een volgende raad en een volgend college. Dit moeten we onszelf niet aan willen doen. Hopelijk geeft de begroting 2024 in het najaar ons meer houvast en duidelijkheid. Ik wil de eerste termijn besluiten met twee citaten.

"Vind je het gek dat mensen de politiek niet meer serieus nemen, als de politiek 'de mensen' niet meer serieus neemt!". Youp van 't Hek

"Politiek is één groot complot tegen eenvoudige sukkels als u en ik". Jan Blokker

BOB vindt dat deze citaten serieus moeten worden genomen. Burgers dienen altijd gehoord te worden. Burgers hebben recht te weten welke belangenafweging(en) door 'de politiek' worden gemaakt. Daarom pleit BOB er voor dat het college en de raad initiatieven nemen om deze ongewenste situatie te keren.

Bijlage 6:

VVD:

Buikpijn

Mijn zoon heeft het idee opgevat om in augustus een openlucht-bioscoop in Nijmegen te organiseren. Zeven avonden plek voor 250 personen per keer. Hij moest de rechten van de films kopen, een mega groot scherm bestellen, horeca regelen, en vergunningen aanvragen. Een flinke investering terwijl hij nog geen kaartje verkocht had. De avond voor de kaartverkoop was hij bij ons. Hij was best zenuwachtig, met buikpijn, maar ook vol overtuiging dat het zou gaan lukken. De volgende dag waren binnen een uur alle kaartjes verkocht en was het feest.

Kent ons college dat gevoel? Een vraag aan ieder van de vijf wethouders afzonderlijk:

- Waar heeft u buikpijn van en welke moeilijke plannen of projecten bent u overtuigd dat de champagnefles zal ploppen omdat het u toch zal gaan lukken?

Wij zien een weinig zeggende kadernota, zonder concrete kaders voor aanpak en we vrezen dat er kostbare jaren verloren gaan. Overbetuwe verliest haar kleur en lef, we worden niet serieus genomen door onze buurgemeenten. Waar ondernemers en OZB-betalers uit Lingewaard vroeger jaloers naar Overbetuwe keken, is dat nu eerder andersom.

We zijn echter niet alleen kritisch naar het college. Het lijkt de VVD goed dat we als raad, maar ook als fractie kritisch naar onszelf kijken. We gaan van een tijd van het managen van

problemen en het volgen van de achterban naar een tijd waarin er behoefte is aan partijen die keuzes durven te maken en zich duidelijker uitspreken.

Als VVD spreken we ons op 10 punten uit:

1. Wij stoppen het beschikbare geld liever in goedkope woningen dan in extra woonwagens
2. Wees als gemeente veel actiever om woningen voor onze jongeren te bouwen
3. Participatie is nodig om het doel te bereiken, maar is geen doel op zichzelf
4. Wij vinden preventie en schuldhulpverlening beter dan incidentele inkomensondersteuning
5. Overbetuwe moet aan de klimaatdoelen voldoen, maar wij willen niet de windmolens van Arnhem en Nijmegen bij ons plaatsen
6. Meer ambtenaren is niet de oplossing voor ieder probleem, het begint bij keuzes maken en een effectievere organisatie
7. Over verkeersveiligheid moet je niet praten, maar gevaarlijke punten moeten eindelijk worden aangepakt
8. Ondernemers moeten letterlijk en figuurlijk meer ruimte krijgen
9. Stoppen met samenwerkingsverbanden die niet bewezen effectief zijn
10. Wij vinden dat we onze inwoners moeten beschermen tegen hoge belastingen en dat we ons goed moeten voorbereiden op het financiële ravijn na 2025.

Met dat laatste onderwerp sluit ik graag af. Het college schetst een groot tekort, een ravijn in de jaren 2026 en 2027. Het college heeft er geen buikpijn van en heeft ook geen plannen om het gat te dichten, maar heeft alleen naïeve hoop dat het Rijk het ravijn zal opvullen.

Wij vinden dat onverantwoord. Het college heeft haar eigen financiën niet in de hand. Het ene na het andere project vliegt financieel uit de bocht en de bijdrage aan de regionale samenwerkingsverbanden explodeert en we moeten steeds meer rente betalen voor onze schulden.

De Rijksoverheid heeft het zelf ook financieel zwaar en gaat bezuinigen. Uit de mei-circulaire blijkt al dat je er niet vanuit mag gaan dat het financiële ravijn door het Rijk wordt gedicht.

Nog geen drie jaar geleden, in december 2020, hebben wij als VVD-fractie het initiatief genomen om een brief op te stellen richting de provincie om preventief financieel toezicht te voorkomen. Toen vonden we de gehele raad aan onze zijde.

We komen vandaag met de motie M7 om onze toezeggingen richting de provincie over degelijke financiën na te komen. De VVD vraagt het college nadrukkelijk om het nu niet zover te laten komen als in 2020 en tijdig maatregelen te treffen en voor de begroting 2024 met voorstellen te komen.

Wij zijn benieuwd naar de antwoorden van de vijf wethouders en wensen hen op voorhand alvast de nodige buikpijn, maar ook de feestmomenten als de plannen lukken. Met wat meer lef krijgt Overbetuwe misschien haar kleur weer terug.

Bij hebben in ieder geval buikpijn van de financiële vooruitzichten en dat is nu net een onderwerp waarop je niet moet stunten, maar heel degelijk beleid moet voeren.

Bijlage 7:

GroenLinks:

Voorzitter, dankuwel.

Beste aanwezigen in deze zaal en natuurlijk mensen thuis.

In deze Kadernota 2024 is in acht hoofdstukken beschreven welke koers het college voor zich ziet. Ik ga in deze algemene beschouwing nader in op duurzaamheid, de financiële positie van onze gemeente en als laatste de wooncrisis.

Duurzaamheid en financiën gaan hand in hand. Na de afgelopen periode van stijgende energieprijzen zien we gelukkig dat de prijzen weer dalen. Ik ben blij om te merken dat het belang van isolatie bij veel mensen inmiddels duidelijk is. Wanneer je woning niet goed geïsoleerd is, kost het veel energie en dus geld om een prettige binnentemperatuur te bereiken. Het college zet in op een campagne gericht op isolatie (paragraaf 1.1, blz. 4) en onderzoekt welke mogelijkheden er zijn om in het Nationale Isolatieprogramma mensen met lage inkomens en schulden te helpen (paragraaf 4.4, blz. 10) bij het isoleren van hun woning om zo hun energierekening te verlagen. Dit kunnen we alleen maar toejuichen. Neemt niet weg dat we met z'n allen nog steeds teveel fossiele brandstof verbruiken. Wij kijken dan ook reikhalzend uit naar de wijkuitvoeringsplannen om twee wijken van het gas af te halen (paragraaf 1.1, blz. 4). En mocht het college inderdaad extra geld nodig hebben om onderzoeken naar geothermie te betalen (paragraaf 1.1, blz. 4), dan horen we dat graag.

Dat brengt mij op het volgende onderwerp: het meerjarenperspectief van deze gemeente. Er wordt de komende jaren geld uitgegeven aan allerlei mooie zaken, maar wanneer we de situatie vanaf 2026 bekijken dan zien we dat het spannend wordt. Spannend, omdat het er nu naar uitziet dat we in 2026 en 2027 geld tekort gaan komen. Gemeenten zijn voor het grootste deel van hun geld namelijk afhankelijk van bijdragen van het Rijk. Taken die het Rijk belegt bij gemeenten moeten voorzien worden van voldoende geld om deze taken goed uit te kunnen voeren. Niet meer geld, maar zeker ook niet minder. Hopelijk maken de op het afgelopen VNG-congres aangenomen moties indruk in Den Haag en komt het kabinet met werkbare oplossingen. Ons amendement dat vorige week raadsbreed werd aangenomen gaat ons vanaf de behandeling van de Begroting 2024 helpen om de financiële gevolgen van het Haagse beleid beter mee te nemen in onze gemeentelijke besluitvorming.

Het laatste onderwerp dat ik uit deze Kadernota wil lichten is de wooncrisis. Het zou raar zijn als ik in deze algemene beschouwing geen aandacht had voor dit belangrijke onderwerp. In alle delen van het land, dus ook in Overbetuwe, is grote behoefte aan meer woningen. Betaalbare koop, sociale huur, woonruimte voor statushouders, jongeren, senioren en gezinnen, tiny houses in permanente of tijdelijke vorm, flexwoningen, woningen voor alleengaanden en woningen voor mensen met een mentale of fysieke beperking: we moeten aan de bak! Dat ziet het college ook (paragraaf 2.1, blz. 5, paragraaf 4.1, blz. 9). In deze Kadernota worden geen concrete plannen benoemd, maar die zullen er wel moeten komen. In dat licht kijken we ook uit naar het Functieveranderingsbeleid buitengebied dat wordt opgesteld (paragraaf 2.3, blz. 6). De groene ruimte in onze kernen, zoals bijvoorbeeld de Vriezenenck in Elst, is van groot belang voor de leefbaarheid in diezelfde kernen. We zullen dus moeten onderzoeken op welke wijze we in het buitengebied woonruimte kunnen toevoegen, met daarbij oog voor de landschappelijke inpassing en de gevolgen voor de natuur. Als het lukt om in die plannen een win-winsituatie te realiseren, kunnen we daar mogelijk een deel van de huidige wooncrisis oplossen.

Ik had in deze Kadernota ook iets willen lezen over dierenwelzijn, maar helaas blijft dit onderwerp onbenoemd. Bij de behandeling van de Begroting 2023 in november van het afgelopen jaar is ons amendement hierover raadsbreed aangenomen. De bedoeling was om

uiterlijk 1 april 2023 inzicht te hebben in de kosten van de verschillende punten op het gebied van dierenwelzijn, zodat we hierover het gesprek konden voeren om vervolgens in deze Kadernota geld beschikbaar te stellen voor het vergroten van het welzijn van de dieren in onze gemeente. Door allerlei redenen is dit vertraagd naar Q3 2023, waardoor ons plan om in deze Kadernota te komen met concrete voorstellen niet haalbaar bleek. Rekent u erop dat GroenLinks dit onderwerp niet vergeten is en hierop terugkomt zodra de toegezegde informatie beschikbaar is.

GroenLinks dient vandaag amendement A4 in waarin we samen met PvdA, CU en CDA vragen om € 30.000 uit de Algemene Reserve om daarmee het perceel aan de Reethsestraat 33 te Valburg te vergroenen. We horen graag de reactie van het college en partijen hierop. Voor nadere vragen verwijs ik u graag naar de eerste indiener, Erwin Roze.

Voorzitter, ik ga naar mijn afronding.

We werken nu ruim een jaar binnen de kaders van het coalitieprogramma 'Samen aan zet'. De fractie van GroenLinks ziet daarbij al mooie dingen gebeuren en nog meer mooie plannen voor de komende periode. Wij vertrouwen het college in het uitwerken van deze plannen, maar blijven de voorstellen met een kritische blik bekijken. We kijken uit naar de samenwerking met alle partijen om te werken aan een groener, duurzamer en socialer Overbetuwe.

Dankuwel voorzitter.

Bijlage 8:

PvdA:

“In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister.”

Goethe verwijst hier naar de verhouding meester - gezel. Met de succesvolle voltooiing van zijn werkstuk bewijst de leerling voor het eerst zelfstandig de proeve van meesterschap. De leertijd van de leerling is voltooid. Hij heeft geen toeters en bellen meer nodig, maar beperkt zich tot het wezenlijke, het essentiële bij zijn meesterproef.

In politiek Overbetuwe is dat wezenlijke voor de PvdA dat we zorgen voor een dak boven het hoofd van onze inwoners, bestaanszekerheid voor iedereen. En de PvdA wil groene dorpen en een duurzaam Overbetuwe, voor de huidige en de volgende generaties.

We hebben niet de luxe om te wachten, we moeten hier nú gezamenlijk onze schouders onder zetten en overgaan tot actie. Daarbij staat voor ons voorop dat mensen met een laag inkomen niet de hoogste rekening betalen. Je kunt niet groen doen, als je rood staat.

Beperk je tot wat écht belangrijk is. De Kadernota 2024 bevat geen richting en pakt niet door. Toch beperkt de PvdA zich tot het indienen van één amendement en één motie.

De PvdA ziet college, raad en ambtelijke organisatie worstelen met de manier hoe de raad vroeg te betrekken bij een te nemen besluit. Daar praten we eindeloos over.

Voorzitter, veel mensen die vanavond hier zijn weten dat ik een trouw bezoeker ben van een voetbalclub uit onze hoofdstad.

Afgelopen seizoen was het afzien. Een club uit onze grote havenstad werd kampioen. Hun clublied bezingt wat de PvdA graag van dit college wil zien in hun tweede collegejaar: 'geen woorden maar daden'.

Een collega raadslid liet onlangs in de lokale pers optekenen dat hij meer actie wil zien, 'minder overleggen en méér doen'.

Dus de PvdA rekent in ieder geval op zijn steun én die van zijn fractiegenoten voor onze motie om focus aan te brengen binnen 'Samen aan zet!'.

Voorzitter,

De 1ste bestuursrapportage 2023 geeft een resultaat van ruim € 303 K. Dit resultaat kwam vooral door een positief resultaat op de programmabudgetten. In gewoon Nederlands betekent dit 'we hebben geplande activiteiten niet uitgevoerd'. Als oorzaak hiervan wordt dikwijls aangegeven 'geen of een te beperkte personele capaciteit'. De PvdA wil concrete resultaten zien met Steenbreek en wil op korte termijn meer groen in onze dorpskernen. Daar is plancapaciteit en menskracht voor nodig. Om die reden dient de PvdA een motie in.

Focus aanbrengen voorzitter,

Dat vragen we van het college en de partijen die daarin zijn vertegenwoordigd. Geef richting en pak door op de onderwerpen die voor onze inwoners écht tellen!

Ik sluit af met een gedicht van Rutger Kopland, het heet 'Over de eindigheid van het leven':

*Maar natuurlijk kwam ik ook weer
zo'n vriend tegen die er eens zeer
diep doorheen wilde gaan, spitsuur
op een terras midden in de stad,
lekker weer, er was nog veel aan
te doen op mijn leeftijd als je dat
zo zag. Straks zal ik er niet meer
zijn dacht ik, over veel gepraat en
weinig gezien hebben, geproefd,
gedaan. Ik zweeg daarover.*

Maar vanavond even niet. Dank u voorzitter.

Bijlage 9:
Christenunie:

Ons uitgangspunt voor deze raadsperiode is Samen Recht Doen. Ik loop deze drie woorden langs.

Eerst: Sámen Recht Doen

De ChristenUnie is blij met de uitvoering van onze motie Steenbreek. Tegels eruit, planten erin, regentonnen in de tuin, lekker praktisch bezig. We hopen dat de portefeuillehouder en ook team duurzaamheid het enthousiasme en dit tempo voor vergroening vasthoudt. Een mooi voorbeeld van doen.

Maar ik noem dit voorbeeld bij Samen. Want voor het indienen van motie Steenbreek bracht onze fractie Steenbreek al heel regelmatig naar voren bij het bespreken van voorstellen. Samen betekent voor onze fractie namelijk ook: luisteren naar inbreng van fracties, zonder dat daar moties of amendementen aan te pas hoeven te komen. Dat lijkt ons nou ook echt Samen Aan Zet.

Eerder hebben we ons afgevraagd hoeveel tijd Samen Aan Zet vraagt voor de invulling van concreet beleid. We merken dat het nu vooral veel vergaderdruk op de raadsagenda geeft. Dat is vrij logisch als Samen Aan Zet meer betrokkenheid vooraf van de raad vraagt. De raad geeft kaders en controleert, het college voert uit. Dat is een vorm van samenwerken. Wij blijven kritisch op de slagvaardigheid van Samen Aan Zet. We kunnen ons goed vinden in het principe van motie 6 van het PvdA om het aantal onderwerpen terug te brengen naar drie. We maken wij daarbij alleen wel liever een andere afweging voor de onderwerpen: armoede & bijstand op maat, grondstoffen, opgroeien en ouder worden.

Samen Récht Doen

Moeilijk om hier keuzes te maken. Recht doen aan de of het één, kan betekenen geen recht doen aan iemand of iets anders. Ik ga toch een poging doen.

Voor de ChristenUnie is het belangrijk dat iedereen in Overbetuwe goed en duurzaam kan wonen en leven, op een manier die het beste past bij ieders mogelijkheden. In de kadernota las ik over bijzondere woonconcepten. Wij zien liever dat bijzondere woonvormen, zoals Tiny Houses, eco-wonen en wat ons betreft ook zgn knarrenhofjes, niet langer bijzonder zijn. Anders, niet bijzonder. En als het om wonen gaat, waar is in deze kadernota de aandacht voor doorstroming? Doorstroming en ook betaalbare koopwoningen blijven belangrijk als we willen dat iedereen passend kan wonen.

Onder recht wil ik toch ook de financiën noemen. Er komen na 2025 zgn ravijnjaren aan. Wij zijn regelmatig kritisch op financiën. We hebben daarom eerder vanavond ook een oproep gedaan voor meer integraal (financiële) afwegingen. Veel van de overwegingen in die motie zijn ook relevant bij de kadernota. Geld tekort is onwenselijk, ongepland geld overhouden is dat ook. Budgetteren in een veranderlijke wereld is een vak en vereist vaardigheid. Het is de kunst van realistisch zijn met gezonde ambities. Wij verwachten dat het college vanaf nu proactief met plannen komt voor een gezonde financiële situatie. Op korte en op lange termijn. We kunnen er niet vanuit gaan dat het rijk onze ravijnjaren vult. En laten we de uitgangspunten op de laatste pagina van de kadernota serieus nemen en toepassen. (1. Ramingen zijn realistisch en volledig, 2 Structurele lasten worden met structurele baten gedekt, 3 Nieuwe uitgaven worden getemperd en zijn alleen mogelijk als bestaand beleid in gelijke mate wordt ingeperkt).

Als laatste: Samen Recht Dóen

Kinderen en jeugd zijn vaak goed in 'gewoon' doen. Ze hebben goede ideeën, waar ik als volwassene niet aan denk. Zoals Tom, die in deze zaal was met de raad de scholen in en zijn idee deelde: watertappunten bij trapveldjes en speeltuinen, omdat je van al het buiten spelen en rondrennen

dorst krijgt. Waarom staan die er eigenlijk niet? Samen buiten, waar kinderburgemeester Thijmen 'gewoon' werk van maakte. En kinderlintjes van onze kersverse kinderburgemeester Kate, wat een goed idee!

Laten wij een voorbeeld nemen aan het doen van kinderen en jongeren. En hen betrekken bij de keuzes die we als gemeente maken. 'Gewoon doen' klinkt makkelijker dan het is, weet ik uit ervaring. Een aantal raadsleden probeert namelijk al kinderen en jongeren te betrekken bij zaken waar de gemeenteraad over besluit. Het gaat niet vanzelf, maar laten we blijven doen en werk maken van jeugd. Raad én college.

Als laatste wil ik bij doen ook een oproep aan ons allemaal in Overbetuwe doen. Om te blijven herdenken, beseffen en beleven. Wij zijn blij om dit onderwerp duidelijk in deze kadernota terug te zien. In 2024 herdenken we 80 jaar Airborne en in 2025 80 jaar bevrijding. Maar lustrumjaar of niet, vrijheid en dankbaarheid voor vrijheid is iets om ieder jaar te koesteren. Met Oekraïne in gedachten is het makkelijker om daar een voorstelling bij te maken. En als ik het net had over betrekken van jeugd, dan geeft ook juist herdenken, beseffen en beleven een kans voor het betrekken van onze jeugd. Dus laten we ons daar allemaal actief voor blijven inzetten.

Samen Recht Doen, er valt nog veel meer over te zeggen. Over eerst stappen, trappen en OV en dan de personenauto, over voldoende laadpalen, over werken, leren en zinvol bezig zijn voor statushouders en vluchtelingen, zorgen over optrekkend drugsafval, over grip op verbonden partijen. Zaken waar we graag over zouden spreken, maar we moeten ergens stoppen. We nemen het mee. De ChristenUnie blijft zich richten op samen recht doen, we hopen dat de raad en het college met ons meedoet.

Bijlage 10:

A M E N D E M E N T (A-1) Ingetrokken

Dit amendement hoort bij behandeling van de kadernota 2024

De volgende partijen dienen een aanpassing op het voorgestelde besluit in:

Ard op de Weegh, Burgerbelangen Overbetuwe

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

1. De Kadernota 2024 vast te stellen met de volgende wijziging:
Op pagina 25 punt 10 heffingen 100 % kostendekkend te vervangen door 75 % kostendekkend

Dit is waarom we dit willen:

In het najaar 2017 stelde de Raad van State bezwaarmakers tegen de ten onrechte onttrokken gelden uit de rioolreserve in het gelijk. Overeengekomen werd, dat de ten onrechte onttrokken gelden aan de burger terug gegeven zouden worden door de heffing 75 % kostendekkend te maken tot het moment, dat de onttrekking vereffend zou zijn. Dit werd door wethouder Hol middels een schrijven aan twee bezwaarmakers bevestigd op 15 november 2017. Er werd toen 6,8 miljoen toegevoegd aan de reserve. Dit bedrag is bij lange na nog niet ingelopen, zodat er op grond van afspraken geen sprake kan en mag zijn tot dit gehele bedrag aan de burger is teruggegeven.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2023.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	tegen
CDA:	voor	tegen
D66:	voor	tegen
BOB:	voor	tegen
VVD:	voor	tegen
GL:	voor	tegen
PvdA:	voor	tegen
CU:	voor	tegen

Totaal: voor tegen

Hiermee is dit amendement wel/niet aangenomen.

mr. A.M.P Raijmakers
Plv. griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 11:

A M E N D E M E N T (A-2)

Dit amendement hoort bij behandeling van de kadernota 2024

De volgende partijen dienen een aanpassing op het voorgestelde besluit in:

Ard op de Weegh, Burgerbelangen Overbetuwe

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

1. De Kadernota 2024 vast te stellen met de volgende wijziging:
Op pagina 19 punt 10 volledig te laten vervallen en te vervangen door:

Geen toeristenbelasting in te voeren en de dekking te zoeken door de intensivering niet te doen.

Dit is waarom we dit willen:

In het verleden hebben we al geconstateerd, dat de invoering van toeristenbelasting veel extra werk voor de ondernemer betekent en nauwelijks inkomsten genereert voor de gemeente. Het heeft er de schijn van, dat we met de invoering het beleid van Lingewaard volgen. Op de intensivering lijkt geen van de betrokken ondernemers in Overbetuwe zitten te wachten. Geen toeristenbelasting kan ook gezien worden als een signaal van gastvrijheid.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2023.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	tegen	6
CDA:	voor	tegen	7
D66:	voor	tegen	3
BOB:	voor	3	tegen
VVD:	voor	3	tegen
GL:	voor	tegen	3
PvdA:	voor	1	tegen
CU:	voor	tegen	1

Totaal: voor 7 tegen 20

Hiermee is dit amendement niet aangenomen.

mr. A.M.P. Raijmakers
plv. griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 12:

A M E N D E M E N T A-3 Ingetrokken

Dit amendement hoort bij raadsvoorstel “Kadernota 2024”:

De volgende partij dient een aanpassing op het voorgestelde besluit in:

PvdA, Elbert Elbers

GroenLinks Overbetuwe, Erwin Roze

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

Het concept-raadsbesluit als volgt aan te vullen:

“De Kadernota 2024 vast te stellen.”

en toe te voegen:

In 2024 € 90 K aan incidentele middelen beschikbaar te stellen voor een medewerker die als taak heeft 'meer groen in onze dorpskernen' te realiseren.

Dit is waarom we dit willen:

De 1ste bestuursrapportage 2023 laat een verwacht resultaat zien van € 303 K. Dit resultaat kwam vooral door een positief resultaat op de programmabudgetten. In gewoon Nederlands betekent dit 'we hebben geplande activiteiten niet uitgevoerd'. Als oorzaak hiervan wordt dikwijls aangegeven 'geen of een te beperkte personele capaciteit'. Dit lezen we bijvoorbeeld bij 'Uitvoering van de wijkuitvoeringsplannen vanuit de transitievisie warmte start rond de zomer 2023 wegens beperkte personele capaciteit'.

Wij willen in 2024 resultaten bereiken op het gebied van duurzaamheid. Bijvoorbeeld door het realiseren van meer groen in onze dorpskernen. Het 'meer groen in onze dorpskernen' kunnen wij helpen tot stand brengen door de incidentele inzet van middelen voor een medewerker, die deze toegespitste taak uitvoert.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2023.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	tegen
CDA:	voor	tegen
D66:	voor	tegen
BOB:	voor	tegen
VVD:	voor	tegen
GL:	voor	tegen
PvdA:	voor	tegen
CU:	voor	tegen

Totaal:	voor	tegen
---------	------	-------

Hiermee is dit amendement wel/niet aangenomen.

Bijlage 13:

A M E N D E M E N T (A-4)

Dit amendement hoort bij Agendapunt 7. Kadernota 2024 (2023-029439):

De volgende partijen dienen een aanpassing op het voorgestelde besluit in:

GroenLinks Overbetuwe, Erwin Roze

PvdA, Elbert Elbers

CU, Gerdien Maaijen

CDA, Luca Consoli

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

De Kadernota 2024 vast te stellen en toe te voegen:

Voor het vergroenen van het perceel aan de Reethsestraat 33 te Valburg een eenmalig bedrag van
€ 30.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve.

Dit is waarom we dit willen:

In 2020 heeft deze raad besloten de woonbestemming van het perceel aan de Reethsestraat 33 te Valburg, hoek De Gezustersweg (zie Afbeelding 1), te verwijderen in verband met de daar aanwezige hoogspanningsmasten en het perceel aan te kopen met Rijkssubsidie. Dit soort percelen bieden een uitgelezen kans om als gemeente actief te werken aan het vergroenen van het buitengebied.

Valburg Groen heeft voor dit perceel de wens om er inheemse beplanting, eetbare planten (eetnatuur / plukbos) en bloemrijke kruiden te zaaien en aan te planten. Doel is het realiseren van een groene plek die uitnodigt tot ontdekken van de natuur en die aantrekkelijk is voor onder andere insecten, vogels en kleine zoogdieren. Een inrichting die de lokale biodiversiteit vergroot; belangrijk gezien het feit dat in de afgelopen 100 jaar de biodiversiteit in het agrarisch gebied fors achteruit is gegaan⁹.

Daarnaast kan deze locatie gebruikt worden als rustplaats voor wandelaars en fietsers. Langs het perceel loopt de wandelroute Rondje Eimeren en er wordt veel op deze route gefietst. Aanplant van bomen draagt bij aan extra vasthouden van CO₂, schaduw voor wandelaars en fietsers en geeft een impuls aan de ontwikkeling van biodiversiteit.

Samen met Valburg Groen kan van dit geld worden voorzien in het maken van inrichtingsschetsen, voorbereidings- en realisatiekosten. Dit project kan als inspiratie dienen voor de vergroening van vergelijkbare percelen die in eigendom van de gemeente zijn of komen.

De uitvoering van dit amendement past binnen de Deeluitwerkingen Gebiedsvisie Knoop 38, zoals te lezen in het informatiememo van 9 juni 2020¹⁰.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2023.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	6	tegen
CDA:	voor	7	tegen
D66:	voor	3	tegen

⁹ <https://www.cbs.nl/nl-nl/corporate/2020/06/zicht-op-100-jaar-afname-biodiversiteit-in-agrarisch-gebied>

¹⁰ <https://overbetuwe.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/ae8c7eca-a6da-4268-8f5e-282f7e698cc2>

BOB:	voor	3	tegen
VVD:	voor	3	tegen
GL:	voor	3	tegen
PvdA:	voor	1	tegen
CU:	voor	1	tegen

Totaal: voor 27 tegen 0

Hiermee is dit amendement unaniem aangenomen.

mr. A.M.P. Raijmakers
Plv. griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Afbeelding 1. Perceel VBG02-I-1605, voorheen Reethsestraat 33, oppervlakte 4.985 m²
(bron: <https://kadastralekaart.com/>)

Bijlage 14:

M O T I E (M-2)

Betere dienstverlening lagere kosten medisch afval

Deze motie hoort bij [naam raadsvoorstel] /gaat over een onderwerp dat niet op de agenda staat

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

Burgerbelangen OverBetuwe (BOB), Aad Noordermeer

Gemeentebelangen Overbetuwe (GBO) Ans Huisman

CDA, Luca Consoli

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- Onze gemeente al langere tijd een regeling 'lagere kosten medisch afval' kent voor mensen met veel medisch afval
- Bij deze regeling sprake is van niet-gebruik o.a. door onbekendheid
- De regeling gericht is op specifieke groepen inwoners die een combinatie van genees- en hulpmiddelen gebruiken, waarbij de geneesmiddelen veelal via lokale apotheken worden ter hand gesteld
- Lokale apotheken weten wie deze geneesmiddelen gebruiken en ook (AVG-)gerechtigd zijn om deze mensen specifiek te wijzen op de regeling 'lagere kosten medisch afval'

We hebben nagedacht over en houden rekening met:

- apotheken geen verlengstuk zijn van onze gemeente
- er verschillende manieren zijn waarop apotheken zouden kunnen bijdragen aan het beter bereiken van de doelgroep van de regeling 'lagere kosten medisch afval'
- als er kosten gemaakt moeten worden om via apotheken onze regeling meer bekendheid te geven de gemeente hier ook dekking voor zal moeten worden gevonden
- apotheekteams en de gemeente in het kader van de zorg in de eerstelijns en het gezond en actief leven akkoord op meer beleidsdoelen samen waarde kunnen toevoegen voor onze inwoners

We vinden dat:

- het niet-gebruik van de regeling 'lagere kosten medisch afval' door onbekendheid of onduidelijkheid moet worden teruggedrongen
- ook breder gekeken moet worden wat onze gemeente en de lokale apotheekteams voor elkaar en in samenwerking met o.a. huisartsen en wijkverpleegkundigen kunnen betekenen

We vragen het college om:

In gesprek te gaan met de lokale apothekers over hoe we samen het niet-gebruik van de regeling 'lagere kosten medisch afval' door onbekendheid kunnen verminderen en daarbij tevens te verkennen wat apotheekteams en onze gemeente voor elkaar kunnen betekenen.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 04-07-2023.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	6	tegen
CDA:	voor	7	tegen
D66:	voor	3	tegen
BOB:	voor	3	tegen
VVD:	voor	3	tegen
GL:	voor	3	tegen
PvdA:	voor	1	tegen
CU:	voor	1	tegen

Totaal: voor 27 tegen 0

Hiermee is deze motie unaniem aangenomen

mr. A.M.P. Raijmakers
Plv. griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 15:

M O T I E (M-3)

Betere dienstverlening Participatiewet

Deze motie hoort bij Kadernota 2024

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

Burgerbelangen OverBetuwe (BOB), Aad Noordermeer

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- de gezamenlijke publieke dienstverlening van UWV en de gemeente Overbetuwe aan mensen die WW aanvragen bij UWV gericht op het voorkomen dat mensen van WW naar bijstand gaan effectiever kan
- UWV en de gemeente Den Haag een algoritme hebben ontworpen dat voldoet aan alle eisen en dat helpt om te komen tot betere dienstverlening¹¹ en daaraan gekoppeld een werkwijze die leidt tot betere resultaten voor inwoners en meer werkplezier voor medewerkers

We hebben nagedacht over en houden rekening met:

¹¹ [Home - UWV en gemeente Den Haag Samen](#)

- UWV op dit moment beziet naar welke andere gemeenten deze aanpak kan worden gekopieerd en naar verluidt zo'n 20 gemeenten bij de gemeente Den Haag hun belangstelling hebben kenbaar gemaakt
- Inwoners en hun situatie in Den Haag niet direct vergelijkbaar zijn met die in Overbetuwe, maar de aanpak wel naar Overbetuwe kan worden gekopieerd
- Leden van ons College regelmatig in Den Haag komen

We vinden dat:

- Overbetuwe moet proberen de Haagse aanpak zo snel mogelijk naar onze gemeente te vertalen

We vragen het college om:

- Zo snel mogelijk een formeel verzoek te doen aan het UWV om in gesprek te gaan over het kopiëren van de Haagse werkwijze naar onze gemeente, met oog op de belangen van onze inwoners én het werkplezier van onze medewerkers.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2023.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	tegen	6
CDA:	voor	tegen	7
D66:	voor	tegen	3
BOB:	voor	3	tegen
VVD:	voor	tegen	3
GL:	voor	tegen	3
PvdA:	voor	1	tegen
CU:	voor	tegen	1

Totaal: voor 4 tegen 23

Hiermee is deze motie niet aangenomen

mr. A.M.P. Raijmakers
plv. griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 16:

M O T I E (M-4) Aangehouden

Bredere blik op bijstand

Deze motie hoort bij Kadernota 2024

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

Burgerbelangen OverBetuwe (BOB), Aad Noordermeer

Partij van de Arbeid Overbetuwe (PvdA), Elbert Elbers

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- Bepaalde groepen bijstandsgerechtigden te maken hebben met een stapeling van problematiek, waarbij vaak wel sprake is van ondersteuning op grond van de participatiewet maar waarbij andere ondersteuning die hen kan helpen om volwaardig mee te doen, hen niet altijd bereikt
- Voor deze groepen een brede blik op bijstand nodig is die zich niet alleen richt op uitstroom naar betaald werk
- Deze inwoners blijken onderzoek “vaker dan gemiddeld moeite hebben met huishoudelijke activiteiten of (trap) lopen, een klein sociaal netwerk hebben en over beperkte administratieve vaardigheden beschikken”, “zij minder participeren in hun vrije tijd, gemiddeld minder tevreden zijn met hun leven en zich vaker eenzaam voelen dan mensen zonder bijstandsuitkering.”
- Bijvoorbeeld de groep ‘ouderen met alleen een basis-/vmbo-opleiding en gezondheidsproblemen’ minder vaak ondersteuning ontvangt uit het sociaal domein dan andere groepen.

We hebben nagedacht over en houden rekening met:

- Het hiervoor geschetste landelijke beeld op grond van het SCP-onderzoek ‘Een brede blik op bijstand’ nog niet is vertaald naar Overbetuwe
- Aandacht voor niet-gebruik in het sociaal domein mogelijk beter kan
- In het sociaal domein vaak vooral wordt gekeken naar de inwoners die een beroep doen op voorzieningen in het sociaal domein en minder naar niet-gebruik binnen de bestaande doelgroepen van verschillende regelingen

We vinden dat:

- het zinvol is om – mede op basis van het SCP-onderzoek – te bezien hoe voor specifieke groepen die bij onze gemeente in beeld zijn, met een gerichte inspanning ongewenst niet-gebruik / onvoldoende toegang tot ondersteuning vanuit het sociaal domein kan worden verminderd

We vragen het college om:

- op basis van een reactie op / lokale vertaling van de resultaten van het SCP-onderzoek ‘Een brede blik op bijstand’ te bezien of en hoe we groepen die reeds bij de gemeente in beeld zijn via de Participatiewet, beter kunnen bereiken met andere ondersteuning uit het sociaal domein
- en hiervoor zo nodig met een voorstel naar de raad te komen.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 04-07-2023

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	tegen
CDA:	voor	tegen
D66:	voor	tegen
BOB:	voor	tegen
VVD:	voor	tegen
GL:	voor	tegen
PvdA:	voor	tegen
CU:	voor	tegen

Totaal: voor tegen

Hiermee is deze motie wel/niet aangenomen

mr. A.M.P. Raijmakers
plv. griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 17:

M O T I E (M-5) Aangehouden

Pre-mantelzorgwoning

Deze motie hoort bij de kadernota 2024

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

BOB, Dia Vennis

VVD, Peter de Waard

D66 Jonna Termorshuizen

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- passende woonruimte voor ouderen schaars is
- steeds meer ouderen voor mantelzorg afhankelijk zijn van hun omgeving c.q. familie
- Er vraag is naar mogelijkheden voor ouders die uit voorzorg dichtbij hun kinderen willen wonen

We hebben nagedacht over en houden rekening met:

- De schaarse woonruimte

- De wens van ouderen om zelf te kunnen kiezen voor passend wonen in de nabijheid van mantelzorgers
- De regelgeving nu bepaalt dat mantelzorgwoningen(c.q. kangeroewoningen) alleen toegestaan worden als er gegronde reden voor mantelzorg is(mantelzorgverklaring)

We vinden dat:

- daar waar het mogelijk is om ouderen passende woonruimte te bieden nabij hun (toekomstige) mantelzorgers er mogelijkheden dienen te worden gezocht om pre-mantelzorgwoning op eigen grond toe te staan vanaf de pensioengerechtigde leeftijd

We vragen het college om:

Voor het einde van 2023 de raad een voorstel te doen om het mogelijk te maken om onder voorwaarden pre-mantelzorgwoningen op eigen grond toe te staan in de gemeente Overbetuwe.

<https://www.mantelzorg.nl/onderwerpen/wonen/pre-mantelzorgwoning/>

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2023.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	tegen
CDA:	voor	tegen
D66:	voor	tegen
BOB:	voor	tegen
VVD:	voor	tegen
GL:	voor	tegen
PvdA:	voor	tegen
CU:	voor	tegen

Totaal:	voor	tegen
---------	------	-------

Hiermee is deze motie wel/niet aangenomen

mr. A.M.P. Raijmakers
plv. griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 18:

M O T I E M-6 Focus binnen 'Samen aan zet!'

Deze motie hoort bij agendapunt 7, Kadernota 2024.

De volgende partij dient dit voorstel in:

PvdA, Elbert Elbers

VVD Overbetuwe, Peter de Waard

GroenLinks Overbetuwe, Hanneke Bruinsma

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- A. het coalitieprogramma 'Samen aan zet!' de uitgangspunten, het proces en de structuur beschreef van het met elkaar aan de slag gaan en de wil uitte om afspraken te maken over de manier van werken met de raad, onze inwoners en ambtelijke organisatie.

De bedoeling van 'Samen aan zet!' was dat:

1. De raad vooraf de projecten / trajecten / beleidsnota's / selecteerde, waarbij zij expliciet vooraf kaders wil stellen;
2. Het college een voorstel opstelde, zodat de raad de kaders kan meegeven en vaststellen;
3. De raad aanvullende kaders kon stellen (bijv. budget, informatievoorziening of aantoonbaar draagvlak).

B. Hiermee het volgende bereikt zou worden:

1. We stellen vast hoe we omgaan met inspraak door organisaties met een wisselende mate van vertegenwoordigende legitimiteit (verenigingen, platforms, dorpsraden, overige) en door individuele inwoners;
2. We definiëren wie we als belanghebbenden bij het te nemen besluit beschouwen en stellen de wijze vast waarop zij geïnformeerd worden;
3. We creëren voor het college de mogelijkheid om vroeg in het proces de raad te consulteren over een te nemen besluit, inclusief criteria wanneer dat vertrouwelijk zou kunnen;
4. We werken waar dit mogelijk is alternatieven uit, zodat er een keuze is (tenzij gemotiveerd kan worden dat er geen alternatieven bestaan).

C. Het college voorstelde de volgende projecten/trajecten/nota's in het kader van 'Samen aan zet' op te pakken:

1. Visie en uitvoeringsplan wonen en zorg;
2. Visie op toekomst Wsw en Scalabor;
3. Armoedebeleid en bijstand op maat;
4. Grondstoffen beleidsplan 2023;
5. Actualisatie Omgevingsvisie 2040;
6. Programmaplan duurzaamheid;
7. Functieveranderingsbeleid buitengebied;
8. Actualisatie evenementenbeleid;
9. 'Visievorming over 'opgroeien en ouder worden in de gemeente Overbetuwe'.

De gemeenteraad in de raadsvergadering van 6 december 2022 unaniem het voorstel amendeerde. De raad de 'actualisatie evenementenbeleid' van de prioriteitenlijst schrapt en het 'Grondbeleid' toevoegde.

We hebben nagedacht over en houden rekening met de omstandigheid dat:

1. ambtelijke organisatie, college, raad en agendacommissie zichtbaar worstelen met het vinden van een best passende wijze om de raad vroeg in een proces te consulteren over een te nemen besluit;
2. Onderwerpen die spelen bij 'Samen aan zet!' een groot beslag leggen op de beschikbare overlegmomenten op Politieke Avonden.

We vinden dat:

1. de gemeenteraad in staat moet worden gesteld om zo effectief mogelijk te vergaderen.
2. Dit meer mogelijk is door focus aan te brengen in de werkzaamheden van de raad.

We dragen het college op om:

1. Meer focus aan te brengen in de projecten die in het kader van 'Samen aan zet!' aan de raad worden voorgelegd door het aantal projecten / trajecten vooralsnog terug te brengen tot drie te weten:
 - a. Armoedebeleid en bijstand op maat;
 - b. Programmaplan duurzaamheid;
 - c. Grondbeleid.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2023.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	6	tegen
CDA:	voor	7	tegen
D66:	voor	3	tegen
BOB:	voor	3	tegen
VVD:	voor	3	tegen
GL:	voor	3	tegen
PvdA:	voor	1	tegen
CU:	voor	1	tegen

Totaal: voor 27 tegen 0

Hiermee is deze motie unaniem aangenomen

Bijlage 19:

M O T I E M-7

Aanpak ravijnjaren 2026/2027

Deze motie gaat over een onderwerp dat niet op de agenda staat

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

VVD – José Rouwenhorst

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- Het college in de Kadernota een gigantisch financieel tekort schetst, een ravijn in de jaren 2026 en 2027.
- Het college géén plannen heeft om het gat te dichten, maar hoopt dat het rijk het ravijn zal opvullen.
- Wij dat onverantwoord vinden.
- Het college haar eigen financiën niet in de hand heeft. Het ene na het andere project vliegt financieel uit de bocht, de bijdrage aan de regionale samenwerkingsverbanden exploderen en we betalen steeds meer rente voor onze schulden.
- De rijksoverheid het zelf ook financieel zwaar heeft en aan het bezuinigen is.
- Je er dan ook niet vanuit mag gaan dat zij het financiële ravijn in 2026 en 2027 dichten.
- De VVD in december 2020, met de hele raad aan haar zijde, aan de Provincie heeft beloofd haar gemaakte opmerkingen ter harte te nemen en belooft dat de raad gaat voor een 'structureel sluitende meerjarenbegroting'. Dit om preventief toezicht te voorkomen.
- De Provincie het vertrouwen heeft uitgesproken dat de raad deze uitspraken en afspraken gestand doet en de Provincie zegt het aannemelijk te achten dat de raad daarmee in de eerstvolgende jaren een structureel en reëel begrotingsevenwicht tot stand weet te brengen.
- Ook het college van B&W heeft aangegeven deze aandachtspunten ter harte te nemen en de nodige maatregelen zou treffen om toe te werken naar een begroting die meerjarig structureel en reëel in evenwicht is.

We geven het college opdracht om:

- Voor de begroting 2024- 2027 met een motivatie te komen waarom gekozen wordt om het tekort verder op te laten lopen voor 2026/2027 terwijl het niet aannemelijk is dat het ravijn gedempt zal worden door het rijk.
- Voor de begroting 2024 – 2027 met een antwoord te komen op de vraag welke voorbereiding het college neemt om het tekort in 2026/2027 te dichten.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 4 juli 2023.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor		tegen	6
CDA:	voor		tegen	7
D66:	voor	3	tegen	
BOB:	voor	3	tegen	
VVD:	voor	3	tegen	
GL:	voor		tegen	3
PvdA:	voor	1	tegen	
CU:	voor	1	tegen	

Totaal: voor 11 tegen 16

Hiermee is deze motie niet aangenomen

mr. A.M.P. Raijmakers
plv. griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 20:

M O T I E (M-8)

Geen struisvogelpolitiek: financiële sturing als het nodig is

Deze motie hoort bij raadsvergadering 4 juli 2023, punt 7. Kadernota 2024

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

D66 Overbetuwe, Mariël de Vries

ChristenUnie Overbetuwe, Gerdien Maaijen

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- In de kadernota weliswaar een positief saldo voor 2024 en 2025 maar een fors negatief resultaat voor de jaren 2026 en 2027 wordt gepresenteerd: de zogenoemde 'ravijnjaren'
- Het college er van uit gaat dat vanuit het Rijk tijdig een oplossing wordt geboden voor deze 'ravijnjaren'
- Er nog geen overleg met de provincie is geweest en dus nog niet bekend is hoe de provincie omgaat met dit tekort
- De kadernota het structureel perspectief dekt door slechts een deel van de regulier begrote kapitaallasten en een deel van de inflatie mee te nemen

We hebben nagedacht over en houden rekening met:

- We niet de enige gemeente zullen zijn die een fors tekort hebben voor 2026 en verder
- Via de VNG getracht wordt om meer gelden toegekend te krijgen, waardoor het tekort misschien minder groot zal zijn dan nu gepresenteerd
- Wat we eerder in onze brief aan de Provincie van 8 december 2020¹² aan de Provincie toegezegd hebben om tot een structureel sluitende begroting te komen. Onderdeel van de door onszelf aangekondigde maatregelen was het opstellen van overzichten van niet wettelijke taken en beïnvloedbare uitgaven

We vinden dat:

- Het college tracht een realistisch beeld te schetsen door slechts een deel van de kapitaallasten mee te nemen en hierdoor meer 'lucht uit de begroting wordt geklopt', maar dat het voor de controlerende taak van de Raad lastig wordt en per post direct realistisch te begroten veruit onze voorkeur heeft
- De provincie naar verwachting rekening zal houden met het tijdpad en het feit dat het eerste jaar van onze begroting sluitend is
- We realistisch moeten zijn en niet moeten verwachten dat het Rijk alle tekorten gaat oplossen
- We voorbereid moeten zijn als organisatie en raad om zo hard op de rem van de uitgaven te trappen (of meer inkomsten te genereren) als dat straks nodig blijkt te zijn
- Het hiervoor van belang is te weten welke mogelijkheden we daarbij hebben
- Het daarvoor nodig is te weten waar we (beleids-)vrijheid hebben om in financieel opzicht bij te sturen en de al toegezegde overzichten aan de provincie een basis kunnen zijn om ons voor te bereiden op de nodige ombuigingen
- Het wenselijk is om op basis van voorgaande onderdelen een overzicht te hebben van de keuzemogelijkheden die er zijn en de financiële en maatschappelijke consequenties hiervan, zoals bij eerdere ombuigingsvoorstellen in de begroting van 2021 gedaan

We vragen het college om:

- Een overzicht op te stellen van (beleids)terreinen waar nog keuzemogelijkheden zijn en wat de mogelijke financiële en maatschappelijke impact is van andere keuzes.
- Dit overzicht in de aanloop naar de begroting van 2025, dus in de loop van 2024 bij voorkeur voor de kadernota van 2025, voor te leggen aan de raad en onze inwoners daarbij te betrekken

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van [datum].

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor		tegen	6
CDA:	voor		tegen	7
D66:	voor	3	tegen	

¹² Zie link op Ibabs bij stukken raad op 8 december 2020

<https://portal.ibabs.eu/Document/Agendaltem/641a8cef-c2a9-4fff-9a20-e11f8959cbe7/6d950fca-7f32-4446-bb03-94eb18b595a8/73c2d9ff-9c26-48d2-afc4-720511de163c>

BOB:	voor	3	tegen
VVD:	voor	3	tegen
GL:	voor		tegen 3
PvdA:	voor	1	tegen
CU:	voor	1	tegen

Totaal: voor 11 tegen 16

Hiermee is deze motie niet aangenomen

mr. A.M.P. Raijmakers
plv. griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter